Số 1018 NĂM THỨ MƯỜI-MỘT — SỐ 4 XU — 丙子年十二月初九日 — NGÀY THỨ NĂM 21 JANVIER 1937

GIÁ BÁN

Đông-Pháp	Ngoại-quốc
Một năm [illegible]	[illegible]
Sáu tháng 2.00	4.00
Ba tháng 1.00	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, nên thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

敲 La Voix du Peuple 民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản bốn kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BẢO-QUÁN
[illegible] đường Gia-Long, Huế
Giây-thép nói: [illegible]
Giây thép: TIENGDAN HUE

DÉPOT LÉGAL
N° A 1272

Không trung chứng không ai tin.
(*Trang-Dung*)

Lương-tâm cũng phải có sự thực tâm bằng chứng cho nó chớ?

Gần đây ở xứ ta có hiện ra cái tình-trạng hơi lạ, lạ vì những cái gì ở xứ người thì giá-trị cao qui, danh-vọng lừng lẫy, được công chúng tán-dương, sùng-bái và tỏ lòng tin nhiệm hết sức. Mà những cái ấy truyền sang đất ta, không được mấy hồi trở thành tấm bia cho công chúng chê nhạo, khinh rẻ và chỉ trích đủ cách.

Tôi muốn nói dân-biểu, nghị viên, cả báo-quán và văn-sĩ.

Thật thế, nghị-viên, báo-quán... ở xứ văn-minh, nghị-viện chiếm phần cơ-quan nghị-pháp mà nhà báo là chủ quyền ngôn-luận, quyền thứ tư, quan-trọng và vẻ vang biết bao! Mà hiện ở xứ ta nghe nói ai vận-động ứng-cử nghị-viên hay cổ-động làm báo, thì phần đông — nhứt là bọn thanh-niên và phái lao-động — họ đã nhíu mui, bụm tai, mà tưởng như không muốn nghe, mà đến bạng dân quê cũng không buồn hỏi nói gì đến những câu chuyện nghị-viên báo-quán nữa, chưa nói họ không chút tín-nhiệm gì.

Cái hiện-trạng ấy, chính ký-giả là người thường viết bài đăng ở các báo, tự nhận là làm ích cho họ mà cũng không ngờ phần đông khắc-trách đến thế.

Nhưng trải một độ xem xét khá lâu mà ký-giả phải nhận lời khắc-trách của công chúng không phải là quá đáng.

Họ nói: « Bấy lâu chúng tôi « vẫn trông nơi các quan nghị, « các nhà báo, tự xưng là bênh « vực quyền lợi cho nhân dân, « cổ-lệ những đều công-ích, « mưu-cầu hạnh-phúc cho phần « đại-đa số nhân-dân trong xứ, « chúng tôi vẫn gởi mối hy « vọng rất sốt-sắng; nhưng « chờ đợi hết sức mà không « thấy các ngài binh-vực được « đều gì, lại thấy trong những « cơ-quan ấy có kẻ để-khởi « những việc thiệt thòi cho dân « chúng tôi, song về phần yêu-« cầu giảm bớt phần đảm-phụ « cho dân thì không thấy mà chỉ « thấy ròng chuyện phô tán, và « trên vai dân chúng tôi cứ « thấy chất nặng thêm, bảo « chúng tôi tín-nhiệm vào chỗ « nào? mà có chỉ-trích, thì có « ngài lại phô «dân cả đồng « dân công-kích, tôi chỉ làm « theo lương-tâm tôi». Ôi! nói « lương-tâm » thì nó nằm kín « trong dưới dạ dày các ngài, « chúng tôi biết đâu mà rờ là. Trên kia ký-giả nói lời khắc-trách của họ không quá đáng, chính vì họ thấy các ngài nêu 2 chữ « lương-tâm » làm màn che đó.

Sao vậy? ở cái đời «duy-vật sử-quan» nầy, nhân-dân xứ ta dầu đi sau bước chậm trên đường tấn-hóa, mà vì hoàn-cảnh sanh-hoạt đã ban cho họ được nhiều bài học, khiến cho họ sanh ra cái não xem xét mà giác ngộ dần dần; những câu chuyện phô bày trống không, không có bằng chứng, không khi nào khiến họ tin được; mà cái tiếng «lương-tâm» ở miệng bọn tai mắt thốt ra, chính là một vật «vô bằng» như trăm ngàn chuyện «suông» khác.

Vậy nói lương-tâm, ít nữa có cái gì làm tiêu-biểu cho nó, ví như nói «tôi chán danh-tước hão» thì trên ngực không khi nào có thẻ bài và mày đay; nói «không tham lợi» thì không khi nào tranh thầu họ giá hay là tranh ghế có xu v. v.. Nay nói «lương tâm» mà tranh mối trục lợi, đầu cơ đủ cách cái gì để tiện cũng không chừa, thì bảo họ tin vào chỗ nào chớ?

Báo *Tiếng-dân* một số trước có thuật một bài «lý tưởng cùng đi với sự thực», kết-luận bài nầy, ký-giả cũng xin nói: LƯƠNG-TÂM CẦN ĐI VỚI SỰ THỰC.

T. T. D.

18 bác lý chứng nhận cho một tên già mạo mật thám!

Tên Thọ chừng trong 30 tuổi, quê ở làng Bố ân, tổng Lâm thịnh, huyện Nam-đàn (Nghệ-an), xưa nay chỉ sinh nhai về cách lừa đảo.

Độ trước, Thọ tự xưng là phái viên của sở mật thám, đi dò thám ở các làng trong thôn quê, tới nhà các lý trưởng. Thọ làm ra một cái giấy rồi hễ tới làng nào là bắt lý trưởng áp triện vào tay. Đến làng nào, Thọ cũng đơ giấy ra, đầu tiên một bác lý làng nọ áp triện vào, mấy bác lý khác thấy có triện áp trên, cũng ấn vào nhận thực nốt.

Sau khi Thọ đã lấy được triện chứng nhận của 18 lý trưởng, thì rồi đụng phải viên Bang tá tổng Lâm thịnh biết rõ mưu cơ, bắt cổ trói giải huyện. Hiện Thọ đã thú xưng hết. Còn các bác lý trưởng đã vì áp triện cho tên giả danh mật thám kia bị phạt mỗi người 1$50. Hôm 16 Janvier vừa rồi, tất cả 18 bác lý đã bị đòi đến huyện nộp tiền phạt.

Cái đáng nhận như đơn bọc trò, giấy căn cước dân.. thì các bác lý hay làm khó dễ; đến cái không đáng nhận, cần phải xem xét kỹ càng như cái « các » trên, thì các bác lý lại nhận cẩu sự phạt nầy đáng.

P. V.

CHUYỆN ĐỜI

Tôn giáo cũng « quân-phiệt hóa » hay sao?

Gần đây trong Nam kỳ có nẩy ra Mâu thử đạo, nổi lắm chuyện xung đột về tôn giáo nghĩ cũng vui vui. Thì mới độ nào đây thấy nói một vị chức cả trong đạo Cao đài là ông Trương tấn Lân, ông Trương và cánh ông đưa lên đài ông Trung về thánh thất Tây ninh, bị ông hộ pháp đóng cửa thánh thất để cho bọn ông Trương và cái liên đài ông Trung bị dầm mưa một bữa. Hai bên kình địch nhau, may có cảnh sát can thiệp chớ không thì cũng một phen lưu huyết.

Gần đây ở Tây xứ, gần Tây ninh, lại có cái đạo kêu là đạo «Tuyệt cốc», mà đứng đầu là ông Điền, tự xưng «Đại nguyên soái». Nhân viên muốn cử hành Long-hoa Đại-hội, Đại nguyên soái Điền lại kéo binh mã về định làm hung với tòa thánh Tây ninh. Đoi đội binh mã đại nguyên soái gồm có những chuông những trống, những tàn những lọng rầm rầm rộ rộ, trông ra bề thế lắm. Nhưng đại đạo binh mã ông Điền bị quan chả quận triệt, và dẫu ông là «đại nguyên soái» đi nữa, ông cũng bị bắt về quận để xét. Sau được thả rồi, về đến tòa thánh Tây xứ cả bọn quỳ xuống tạ ơn, bỗng đâu có ngọn lửa đến tiêu hủy cái thánh thất! Đại nguyên soái cho là bọn Tây ninh gây nên, lại cử đại đạo binh đi «đánh» nữa! Lần nầy đại đạo binh cũng bị ngăn trở nữa, và trước khi trở về, quan chả quận ra lệnh bắt ngục đại nguyên soái Điền và tín đồ Tịnh độ Tây xứ.

Không biết trong đạo mà họ tranh nhau những cái gì, mà có những cuộc «cử đại binh» như thế. Thật mình không ở trong các đạo ấy, mình phải cho cũ chỉ kia là lũ trẻ con. Những đã hết đâu. Bấy giờ lại thấy xảy ra một đạo gọi là Tiên thiên (!) người chưởng quản là Lê-kim-Tỉ, tự xưng là đương nguyên soái! Hôm mới đây đạo Tiên thiên cũng bày trận, lập đàn. Tiên đồng nguyên soái mặc huỳnh bào, đầu đội kim bột, chung quanh có tiên đồng ngọc nữ, nữ tướng nam binh, thấy đều nai nịt như trong tuồng hát bội! Thiên đồng nguyên soái bắn rồi chém cũng cũ binh đi đánh ai đây...

Mình nghe nói mấy ông nguyên soái này, nhưng chưa được trông thấy hình, và chẳng các ông cũng phải soái phong làm liệu như ông hộ pháp Phạm công Tắc, quyền giáo tông đạo Cao đài. Ông này thấy có nhiều tờ báo có cũng đánh; vận giáp trụ, trên vai có cờ hiệu, đầu đội thứ mão gì mà dồng mão các tướng giặc trong tuồng Tàu.

Thấy cái tấn ảnh ấy, rồi nghe qua công việc của bao nhiêu thứ đạo mới, nào Cao đài, nào Tuyệt cốc, nào Tịnh độ, Tiên thiên gì gì.. với những đại nguyên soái ấy, mình phải lấy làm lạ mà kêu lên rằng:

— Trời ơi, tôn giáo ở ta quân phiệt hóa mất!

Ừ, thì quân phiệt hóa, rồi quân phiệt chế độ, quân phiệt độc tài.. cũng là một sức mạnh, mà là một sức mạnh đáng ghê nhất trong các sức mạnh mẫu nhiệm trên mặt trái địa cầu, chớ chẳng phải chơi đâu. Nhưng mình không hiểu là vì mình trông tôn giáo là nói chuyện từ bi hay là viên độ gì gì cũng được, chớ có ngờ đâu trong tôn giáo lại có đầy những tướng võ phu kia. Mình tưởng mấy ông giáo chủ kia nên về đi tính đi, hoặc theo bát bội là phải hơn.

Lê-văn-Vân

Trong ngày 8-1 riêng huyện Vỏ-thanh (Tàu) có 128 người bị bắn vì tội nghiện và buôn thuốc phiện

Bắc bình. — Tại huyện Vỏ thanh gần Thiên tân trong ngày 8-1 vừa rồi có 128 người nghiện và buôn thuốc phiện bị Mã Khâm người ấy đều là cố phạm do bắt Kỷ cải chánh trị ấy viên hạ lệnh xử tử.

XEM TRANG BÀ

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

Ngày 20 Janvier 1937

NƯỚC ANH VỚI CUỘC HÒA-BÌNH VÀ CHIẾN-TRANH

VẤN-ĐỀ "TRUNG-BÌNH"

(*Tiếp theo số trước*)

Chỉ khó về lục quân thôi

Xưa nay nước Anh mộ binh quân, không khi nào có sự khó, là vì số hải quân có hạn, gia đi đời sanh hoạt trên mặt biển, thanh niên đã quen thạo, nên mỗi năm trong nước có một lớp thanh niên thích mạo hiểm, tình nguyện gia nhập hải quân, ứng mộ không quân thường không bằng số hải quân. Tuy vậy, hàng không là một sự mới mẻ, kẻ tàu bay bị hỏng, nước Anh vẫn hơn nhiều hơn nước khác, song cũng không vì thế mà người lòng tấn thủ mạo hiểm của bạn thanh niên.

Đến lục quân thì khác hẳn:

Cái tâm lý không muốn dương binh của nhân dân Anh, đã có ảnh hưởng đến phần tác dụng của lục quân Anh; thứ nữa, lương tháng lục quân Anh cũng hơi ít, nhứt là bộ binh. Như người lính mới nhập ngũ đội bộ binh, mỗi tháng lương chỉ trên 3 phang vàng Anh (15 đồng bạc Tàu, đem số lương ấy mà so với số thu nhập của bọn công nhân, như người công nhân luyện thạc, tiền công mỗi tháng thu vào trên 3 phang kia. Trên vấn đề vật chất đó, đã khiến cho nhà quân sự đương cuộc của Anh tuyên truyền nhiều cách mà thấy đều vô hiệu.

Bởi thế nên nước Anh hiện là một nước mạnh nhứt thế giới mà hiện ngạch thường bị lục quân chỉ có 20 vạn; trong số ấy 10 vạn lại đem phân bố ra các xứ thực dân ngoài biển. Ngoài số quân thường bị, nước Anh còn có tổ chức một thứ quân địa phương. Quân địa phương đó, trách nhiệm đã qui định rõ ràng là chỉ đảm nhiệm quốc phòng 3 hòn đảo bản quốc chớ không điều khiển đi xứ xa ngoài biển. Hiện nhân số lúc bình thời 64 vạn, khi có lệnh động viên có 18 vạn 2 ngàn người, quân địa phương ấy là chế độ dân binh tổ chức, mỗi tuần lễ trong 1 thời gian nhứt định nhóm lại thao diễn, kỳ hạn phục vụ là 4 năm. Đấy, trên dưới 40 vạn lục quân đó là quân đội đệ nhứt thuyền quốc phòng của nước Anh.

Nhà đương cuộc khó vượt qua cái cửa ải ấy

Nhược điểm quốc phòng nước Anh là do chế độ mộ binh. Đều ấy nhà đại chính trị Anh không phải là không thấy rõ. Song giữa không khí hiện thời, không sao nghịch hẳn với dư luận mà quyết nhiên thi hành chế độ trưng binh được. Huống chi nước Anh là một quốc gia bảo thủ trứ danh trên thế giới, phần đông trong quốc dân còn kính trọng tập quán tổ truyền, nên chưa làm chế độ cưỡng bức đương binh được.

Trái lại, nếu như nước Anh mà thực hành chế độ «phục binh vụ hai năm» thì tức khắc quân số có thể tăng đến 70 vạn người, với quân địa phương kia thành 90 vạn. Một nhà quân sự chuyên gia Anh đã bày tỏ ý kiến rằng mỗi năm thanh niên nước Anh đạt đến 36 vạn người, trừ bọn tân nhập ngũ trong ngạch hải, lục, không quân cũng tàn tật ra, còn ít nữa là 275.000 người. Nhà chuyên gia quân sự ấy đề nghị cưỡng bức số thanh niên đó gia nhập địa phương quân thì sau 4 năm, nước Anh sẽ có trên trăm vạn địa phương quân..

Lời đề-nghị của nhà quân sự trên vẫn là một biện pháp chiết trung, nhưng chưa biết có thông qua được không, ấy còn là một vấn đề. Đến như hiện thời có một phương pháp có hiệu tăng gia quân đội chức nghiệp tức là đề cao cách đãi ngộ binh sĩ, muốn thế, tất phải tăng ngạch thuế. Mà tăng thuế lại trái với hy vọng của nhân dân. Chưa rõ nhà đương cuộc Anh sẽ dùng phương thế gì mà vượt qua cái ải khó khăn ấy.

Bài trên nói nội tình nước Anh về vấn đề tăng binh rất là rõ ràng và có căn cứ đích xác, chúng ta nhân đó mà thấy rõ mấy đều quan trọng:

a) Một nước thuở nay gần như làm bá chủ cả các nước mạnh trên thế giới, cả quốc dân và chánh phủ đều có cái thái độ trân trọng trấn tịnh, dầu là gặp việc quan thiết và khẩn bức thế nào, cũng không có cái cử động hốc tốc, vội

(*Xem tiếp qua trang 3 cột 4*)

Tại Hanoi gạo lên giá ghê!

Trong « *Trung-bắc Tân-văn* » ra ngày 17 Janvier, tại Hanoi gạo lên giá đáng ghê!

Trước đây một khoảng mỗi đồng được 6o. 7o lon sửa bò, lần xuống 5o, xuống 4o, xuống 3o. Nay chỉ còn có ngoài 1o lon thôi! Mua một đồng bạc lúc trước, thì nay phải mua 3, 4 đồng!

. . .

Tại Huế gạo cũng lên giá: vài ba tháng trước, 1$ được 5o, 6o lon; xuống lần, nay còn có 4o lon thứ tốt, 45 lon thứ vừa.

Việc Thế-giới

TRUNG-HOA

Vu học Trung có theo Dương hồ Thành chăng?

Thượng-hải, 14-1 — Dương hồ Thành vẫn tỏ ra một thái độ cường ngạnh, nhất định không chịu để cho Nam kinh cải tổ hai tỉnh Thiểm tây và Cam túc. Người sự hiệp nhau với quân cọng Dương của ở Vu học Trung.

Nhưng Vu có theo Dương không?

Cái đó không biết chắc được, vì chính tin tức của các báo Tàu ở đây cũng mâu lộn xộn.

Người ta nói nếu Vu ủng hộ Nam kinh, thì Dương có có thể. Bề người đã cố thế, bề trong lại cố một kiến, vì có một đội toán quân của Dương phái khiển, chắc Dương không để cho chống với Nam kinh, thế nào cũng thất bại.

Quân loạn đã phá đường xe lửa Lũng hải phòng quân Nam kinh

Hương-cảng, 14-1 — Lần sau khi ra mặt chống lại Nam kinh, quân loạn ở Tây an đã phá hết những cầu và khoảng đường xe lửa Lũng hải từ Đông quan trở về phía tây để phòng quân Nam kinh tiến tiếu.

Người ta nói từ bữa đầu tháng đến nay, quân loạn có phái một toán binh lo việc hủy hoại đường cái và đường xe lửa giữa khoảng Vị nam và Bố huyện. Đến số ngày cầu sắt ở Xích thủy vừa rồi, cũng nữa lại bọn toán công bị chẳng phá hư nữa.

Quân cọng tràn qua Tam nguyên, sắp sức kéo vào Tây an

Nam kinh, 14-1 — Bên qua báo Tàu đồn nói rằng quân cọng Cam túc muốn kéo qua Thiểm tây, nhưng bị toán quân của Nam kinh do tướng Hồ tôn hàm chặn đánh, không thể thoát qua được.

Nhưng trái lại, cũng có tin của hay rằng một phần quân cọng đã đánh vượt quân Nam kinh vượt biên giới Cam túc mà nó, tới Tam nguyên là một địa điểm trọng yếu ở miền Bắc Thiểm tây, cách thành Tây an 65 dặm. Mấy mươi toán quân cọng này nó kéo vào Tây an để giúp sức cho quân đội của Dương hồ Thành chống lại Nam kinh.

Hiện quân cọng còn một phần lớn đương đóng ở Cam túc để chờ khi nào cần đến sẽ kéo rốc qua Tây an.

(Xem qua trang 3 cột 1)

Cuộc đón tiếp quan Toàn-quyền mới

JULES BRÉVIÉ

TẠI SAIGON

Như đã đăng số trước, 4 giờ chiều 14 Janvier quan Toàn quyền J. Brévié đã tới bến Saigon.

Lúc trên 3 giờ, tàu « Armis » chạy vào đậu ngay giữa sông trước cột cờ thủ ngữ, rồi có chiếc ca-nốt của nhà binh đưa các quan ra rước Ngài. Lúc ấy có 8 chiếc máy bay bay qua lại và vẽ trên trời.

Dân chúng chực đón và xem đông vô số, nhưng bị lính chặn lại các ngả đường bết nhiều.

Sau khi quan Toàn quyền lên bờ, duyệt binh rồi, ngài vào khán đài, tại đấy có quan Thống đốc Pagès; đại diện đức Bảo Đại là cụ Lại Thái văn Toản; 2 đại diện vua Cao man và vua Lào cùng đại biểu các viện Dân biểu Đông dương.

Tại đấy, ông Đốc lý thành phố Saigon Boy Landry có đọc bài diễn văn, kể sự nghiệp quan Toàn quyền tại xứ Tây phi. Ông Boy Landry lại chúc quan Phó Toàn quyền Nouailhetas. Đáp lại, quan Toàn quyền tỏ lời cảm ơn những người đã làm cho thành phố Saigon tốt. Kết luận, Ngài nói sẽ rán sức làm cho xứ nầy giàu có về vật chất và tinh thần...

Tiếp rước ở bến tàu xong, Ngài về phủ Toàn quyền ở đường Norodom.

Tại phủ nầy có 400 đại biểu các giới; tại phòng có đặt máy vô tuyến điện truyền thanh để truyền những lời ngài đi các nơi.

Quan Quyền Toàn quyền Sylvestre có đọc một bài diễn dài; quan Toàn quyền Brévié cũng đáp lại một bài dài.

Sau đó ăn vãn, đến cuộc trình diện các đại biểu xứ Đông dương. Độ 7 giờ thì xong.

Nhiều người bị bắt và bị đánh

Lúc 2 giờ chiều, được tin thợ nhiều hãng máy nghỉ việc để đi đón quan Toàn quyền, thì các ngõ đàng có lính đón bắt.

Từ 2 giờ chiều, thợ thuyền năm tay nhau sắp hàng 5 đi tới, bị lính đánh xả vào mình. Có người bà bảo đi tới, thì bị lính đánh cùng gậy, có kẻ té nhào. Có 7, 8 người bị bắt.

Ông Tạ thu Thâu có chụp được nhiều bức ảnh về cách đánh đập nầy thì lại bị lính chụp lấy mất.

Tại Khánh Hội cũng có cảnh tượng ấy.

Ông Dương-bạch-Mai cũng đã về

Ông Dương bạch Mai qua Pháp lo về việc Đông dương đại hội, cũng đã về một chuyến tàu nầy cùng quan Toàn quyền Brévié.

(Theo «Trước-phủ Nam»)

https://tieulun.hopto.org

Vài chuyện lạ

Một cung điện lớn nhất thế giới xây tại Nga

Gần thành Khảo-lỵ-mễ (Kremlin) ở Nga-xô-Viết, hiện đang kiến trúc một tòa nhà lớn nhất thế giới :

Tòa nhà này, chính phủ Xô-Viết có mời mấy nhà kỹ sư chuyên môn Mỹ tới Mạc-tư-khoa bàn định sự kiến trúc.

Tính bất cả hơn nghìn thước khối đất đáng để làm nội cái nền không.

Dưới đất có nước hay là có thứ cát lay động (sable mouvant), nay họ dùng cách khoa học, đặt ống thâu dưới đất rót nhựa xuống thì không ngại gì nữa.

Cái tượng của ông Lý-Ninh đặt trong tòa nhà ấy, cao trên 63 thước tây, làm toàn bằng gang tốt không dễ rét.

Trong tòa ấy có 2 cái phòng lớn rộng, một cái đặt 10 000 chỗ ngồi, và một cái 8 000 chỗ, nghĩa là lớn xấp tư rạp hát lớn nhất ở Mạc tư Khoa.

Vào tòa nầy có mấy cái thang lưu chuyển (escaliers roulants) thế thang điện, vì phòng số người ra vào tấp nập. (« *Imparcial* »)

Một cái hội mấy ông chồng bị vợ ăn hiếp

Chuyện lạ gì cũng ở Mỹ xảy ra cả. Cái hội « mấy ông chồng bị vợ ăn hiếp » dưới nầy cũng là ở Mỹ.

Tại thành phố Halifax (Gia-nã-đại), hội ấy thành lập lấy tên là « Club des maris martyrs », mới lập mà hội viên gia nhập vô số, đến nỗi hội phải làm khó khăn cho bớt số xin vào.

Ai muốn vào hội, không phải dễ như lúc mới lập : ngoài sự bày tỏ cho hội biết mình bị vợ đánh ra, còn phải đưa cho hội khám mấy vết lầu do chị vợ « in » nữa. Hội lại cộng buộc người chồng phải kèo nài với chị vợ làm sao chị vợ cung cấp cho mấy bộ áo quần và nón mũ đúng số là khác.

Các bạn thanh niên có gia đình hãy giữ, chớ để hội ấy có chi nhánh qua ta thì nguy lắm đấy !

Một cô gái trẻ măng... 60 tuổi !

Những bà già ở ta, dầu cho các bà giàu sang lắm bạc nhiều tiền, cả đời không mó đến công việc nặng nhọc cũng vậy, bề độ 60 tuổi là da nhăn rết, mà còp, ăn trầu ngoáy. Thế mà một sự lạ tại xứ Tây-bá-lợi-Á, hiện nay phòng y-khoa ở Mạc-tư-khoa (Nga) đương chú ý, là có một bà đã 60 tuổi, mới chết, nhưng hãy còn tơ măng như cô gái hai mươi !

Bà nầy tên là Anna Tchernovitch, mới chết cách đây mấy tháng tại hạt Oussourisk (Tây-bá-lợi-Á).

Lúc bà 40 tuổi, một nhà phú hộ nọ đi nói bà, tưởng đâu bà hãy còn tơ măng !

Lúc 50 tuổi, bà lấy chồng làm việc « biện sự », người chồng ấy mới 22 tuổi ! Tức cười là người chồng nầy cũng làm tưởng bà đâu cợ 16 đến 18 tuổi là cùng !

Khi chết, 60 tuổi, nhưng vẫn xinh đẹp : da không tỳ nhăn nào, tóc mắt, răng, tóc, cái gì cũng hệt như cô gái bé !

Phòng y-khoa Mạc-tư-khoa hiện được phép quật thây bà lên để xét xem cơ thể bà có gì khác người thường chăng. (« *Populaire* »)

— Đ Đ. —

Một tác phẩm « triết lý » trong học giới ta

QUYỂN « NHÂN ĐẠO QUYỀN HÀNH »

Kể tác phẩm trong làng trước thuật ta mấy bản gần đây, riêng về mặt học thuật và triết lý, tôi thấy có 2 bản sách giáp công phu và có giá trị, không khỏi như hạng sách « lợi vở » thường thấy hằng ngày.

1, Quyển sách « Nho giáo » của ông Trần-trọng-Kim, một nhà tây học mà thông hiểu Hán học.

2, Quyển sách « Nhân đạo quyền hành » của ông Bồ-phi-Huyền, một nhà Hán học mà có hấp thụ tư tưởng tây học.

Sách « Nho giáo » ra đời đã mấy năm, đã nhiều người bàn. Đây tôi chỉ có vài lời về quyển sách « Nhân đạo quyền hành ».

Ông cử Hồ là một nhà thâm nho, trải bao nhiêu năm nghiên cứu thể nghiệm mà soạn ra quyển sách triết lý, phạm vi xa rộng nầy. — nguyên văn chữ Hán mới dịch ra chữ quốc ngữ — ở trong trung dẫn có căn cứ, nghị luận cũng lưu hoạt, nhất là đối với sách cổ ta, nhiều chỗ kiến giải theo cái não tự do ấy tưởng của mình thoát ra ngoài khuôn sáo học khoa cử » và thuyết « Tống nho » như bác cái mậu thuyết « thất xuất » 七出 « tam cương » 三綱, cùng nhìn nhận học thuyết Khổng tử là « tôn quân và cách mạng cùng đi với nhau » v. v. rõ là tác giả học sách nho có con mắt tinh, không tin mù như ai. Vì đoạn « phân phối nghề nghiệp » có thuyết « Doanh quyền Dang quyền » lại chứng rằng tác giả có khảo nghiệm đến thuyết của các nhà xã hội học Âu tây mà tìm chỗ thực dụng, không phải chỉ học để nói như hạng học « con vẹt », dẫu là những thuyết về xã hội học trong sách nầy, so với các thuyết Âu tây còn là chỗ cạn gần.

Bởi hai đều trên, tôi vẫn nhận quyển sách Nhân đạo quyền hành là một bản sách triết học mới trong làng trứ thuật gần đây, mới với nhà nho ta, mà cũng mới với các nhà tây học ta.

Một bản sách về vấn đề nhân đạo, cái vấn đề mà phạm vi to rộng, nguyên lý lại cao xa và phiền phức, không thể phê bình trong một vài cột báo mà nói rõ được. Dẫu có vài chỗ dễ thấy—theo tôi—chưa được hợp đúng với cái tên và nghĩa 2 chữ « quyền hành ».

1) Đoạn « Danh từ luân lý » (mục 16) :

Theo học thuyết Khổng tử, thì thuyết « chính danh » là cần gấp nhất, mà ngài nói « vua vua, tôi tôi, cha cha, con con » — chữ « vua tôi » hiểu theo nghĩa rộng « vua » tức chánh phủ, « tôi » tức là thần dân trong nước, dầu dân chủ, cộng hòa lao rông, cũng có chánh phủ và dân — cái danh từ rõ là « tương đối và bình đẳng » có hàm ý là ai có nghĩa vụ phần nấy, tuyệt nhiên không có cái bờ giai cấp cách biệt sang hèn hơn kém.

Nay tác giả dùng chữ : « tôn ty » trên dưới thay vào cho nghĩa được rộng hơn, nhưng « tôi » tức là « trên », « ty » tức là « dưới » đều là nói nghĩa « bờ đứng », đã không lấy gì làm phân biệt, mà ở trên danh từ, đã hiển nhiên bày cái bờ « giai cấp » rất trái với nghĩa « Bình đẳng », đã trái với bình đẳng thì cái « cân » đã lệch, không hợp với nghĩa quyền hành.

2 Thuyết « giới hạn »

(Thuyết nầy thấy hai chỗ)

A) Mục 6 về phương pháp đạo người có hai bộ phận là : rộng nuôi lý dục và dè nuôi vật dục, dưới giải rõ :

« Lý dục thì nuôi mà rộng thêm ra, rộng đến chốn chẳng diệt mất vật dục là giới hạn, vật dục thì nuôi mà dè bớt lại, dè bớt đến chốn chẳng diệt mất lý dục làm giới hạn.

Cái « chốn » mà tác giả nêu làm giới hạn đó, dầu viết trên mặt sách vẫn là trừu tượng như « đồ thái cực » của ông Chu-tử, có định được cái giới hạn đó chăng là bực thánh, chớ người thông thường (nhân đạo chắc gồm cả người thông thường) thì :

Anh Giáp có 1 vợ và 7 người hầu mà anh nói: theo vật dục của tôi, nuôi rộng đến chốn đó mà không diệt lý dục. Còn cậu Ất thì năm kia lấy vợ, năm ngoái bỏ đi, lấy cớ là người vợ ấy không nuôi được vật dục của y, nên lấy vợ khác; sang năm y lại bỏ người vợ thứ 2 đó, lấy người vợ mới khác nữa, mà y nói: lý dục tôi nuôi đến chốn đó mà không diệt vật dục... cái « cas » có thể xảy ra như thế mà đều viện được cái « chốn giới hạn » trên để làm chuẩn, thì ngay cho nhân đạo biết bao !

B) Giới hạn lấy vợ là Mục 18), Tác giả chủ trương thuyết ấy vẫn có 3 lẽ :

1) Sức sanh sản con trai lớn hơn con gái.

2) Tính sắc dục con trai mạnh hơn con gái.

3) Tổng số con trai ít hơn con gái... Trong 3 lẽ, chỉ có lẽ thứ nhứt là cùng hơn (hai lẽ sau e chưa xác) Sức sanh sản của con trai có lớn hơn con gái, vì con gái có thời kỳ thai nghén và để nuôi v. v. sang sức

(Xem qua trang 4 cột 1)

Ai chiếm đất ai?

(Từ chuyện đánh đất đến chuyện xỉ mạ)

Tôi tên là Nguyễn-Tược ở làng Chánh-Lộc, tổng Xuân-Liêu, huyện Đồng-Xuân, tỉnh Phú-Yên, nhà quí báo đăng việc ức như dưới :

Làng tôi có một động cát hoang, các chủ có ruộng đất kề cận đó, vỡ rộng lên động cát cũng nhiều, tôi cũng có một đám ruộng (đất trước bộ) phía đông và phía nam tiếp giáp động cát ấy. Đã mười hai năm nay, tôi ra công vỡ thêm về phía nam và phía đông đám ruộng của tôi; khoảng đất vỡ thêm đó, trồng trọt hoa lợi đã lâu, không có ai nói gì.

Năm Bảo-đại thứ 2 (1927), làng có đơn xin quan trên khám đạc những đất các nghiệp chủ vỡ thêm ở động cát ấy. Quan huyện trước phái thầy lại Nguyễn-đình-Tiến tới khám đạc một lần ; sau đó, năm Bảo-Đại thứ 4 (1929) lại có phái viên Lục lộ tới đạc một lần nữa. Tuy lý trưởng chưa trước bộ những đất vỡ thêm, nhưng bấy lâu đất của ai vỡ thì kẻ nấy cày, chẳng có việc gì.

Năm nay về khoảng đất của tôi vỡ thêm ở phía nam đám ruộng của tôi, bữa 29 tháng 10 ta, thầy thầy hội viên Trần-kỳ-Trào (người đồng làng) cùng gian ăn tới khoảng đất ấy phá bờ rào của tôi. Hỏi thì thầy hội nói đất của thầy đã có đơn trưng quảng thắng. Tôi sửa bờ rào lại, thì thầy hội chửi mắng, mẹ thầy hội lại rủa tôi, rồi thầy hội làm đơn tới huyện kiện tôi chiếm đất, lại vu cho vợ chồng tôi chửi mắng.

Quan huyện đòi tới bẩm, tôi khai như trước, song quan một mực nghe lời thầy hội, xử bắt tôi phải giao khoảng đất ấy cho thầy hội, lại truyền rằng : Nếu không tuân thì quan làm án, vợ chồng tôi chửi thầy hội.

Tuyệt là quá ức !

Như nói: thầy, có đơn trưng quảng thắng, thì đơn ấy là em ruột thầy phó tổng dụng Trần-kỳ Giác, khi làm lý trưởng nhận thiệt không dả làm bằng cứ được; vì theo lệ trưng đất ruộng, phải có trình báo quan trên khám đạc, tiêu chí và họa đồ, có bằng cận đứng chứng, có bộ văn y cho mới được. Cái nầy đơn trưng quảng thắng của thầy, chỉ là một tờ giấy nhỏ, mà lại trong đơn chính là em ruột thầy đứng nhận thiệt, không có các chủ đất bằng cận ký chứng.

Vả lại, thầy hội có một sở đất ba miếng ở kề cận phía dưới khoảng đất tôi vỡ thêm đó cũng chưa trước bộ thọ thuế; hoặc là đơn trưng quảng thắng của thầy hội là ba miếng đất ấy, mà nay thầy hội cầm lấy đơn trưng ấy đành lên đất của tôi?

Vì việc thầy hội vu cho vợ chồng tôi chửi có viện chứng những người là Phan-Nghe, Phan-Ngữ, Phan-Quán, Trần Kết đều là bà con với thầy hội, lại làm rõ đất ruộng của thầy, thì lẽ nào chúng không khai theo một lời với thầy ?

Đất nầy tôi tốn công khai vỡ mồ hôi nước mắt đã trên 10 năm nay mà nay thế có bị ép như thế, rất là ức tình, mong quan trên minh xét.

Nguyễn-Thọc ký.

L.T.S. — Vụ đánh đất nầy, chưa trông thế nào, sẽ nhờ sự công bình của quan trên minh xét không phải là nhiều. Duy có một điều rất trông nhờ ở sự lưu ý của bà có thể : đánh đất là một vấn đề, xỉ mạ lại là một vấn đề; mà chuyện xỉ mạ trên — dầu có thực — cũng là phụ thuộc theo việc đánh đất, không phải vô cớ mà sinh ra.

Vậy bà xử mình vụ đánh đất là việc gốc, thì vụ xỉ mạ cũng nên tiêu, chớ vụ xỉ mạ nầy không đáng riêng thành một vấn đề được.

Quanh chuyện thỉnh cầu

Lời khẩn phiền của nghạch thừa phái cũ Nam-triều

Ở bản Báo hồi, bài cầu công vỡ cho, những viên chức ngạch cũ đều được ân lương nhiều hơn và hưởng nhiều quyền lợi hơn các viên chức ngạch mới. Trái lại, bên Nam triều, những người Thừa phái ngạch cũ (trong đó có nhiều người có bằng Cao đẳng tiểu học bổ trước ngày sáp bổ Quan viên ấy quí trình), chẳng những không được lợi gì hơn những người thừa phái mới, mà lại còn có phần thiệt thòi, nhất là về lương bổng. Cứ xét lương một người Thừa phái hạng nhất ngạch cũ là 45$ một tháng, chỉ vừa bằng lương một người thừa phái hạng ba ngạch mới. Thừa phái hạng ngạch mới mỗi lần tăng được 5$, còn Thừa phái ngạch cũ mỗi lần tăng chỉ được 2$ thôi. Thành thử chúng tôi chỉ có tiếng mà không có miếng, mang tiếng là ngạch cũ mà lương thua ngạch mới.

Ngày nay, sự sinh hoạt càng ngày càng khó khăn, Nhà nước đã nghĩ đến tình cảnh của các viên chức ngạch mới, đã dự định tăng lên 15% hay 20% và cho phụ cấp khu vực (indemnité de zone). Nhưng nghe đâu ân lý chỉ thi hành cho các viên chức ngạch mới tăng sự bên Bảo hộ mà thôi, nên chi chúng tôi dám có mấy lời bộc bạch, mong rằng chánh phủ xét thấu những nỗi thiệt thòi của chúng tôi, và cho chúng tôi được hưởng những quyền lợi như các ngạch khác : được tăng mỗi lần 5$00, được tăng lương ngang với lương các viên chức ngạch mới bên Bảo hộ, và được hưởng những phụ cấp v. v.

Mong Chánh phủ soi xét.

Thừa phái ngạch cũ Nam-triều

THƠ TÍN

Cùng ông Nông-Dân ở làng Bàn-lãnh, Điện bàn, Quảng-nam

Được bài ông nói thu thuế mất mẫu đất, dân canh mỗi người 1$00 v. v. Không người bị thiệt tại đó, có ký tên và có chứng gì chăng, bàn-bác bà đăng.

Người dân ở huyện Cam-lộ Quảng-trị

Được bài ông nói sắp làm việc... nhưng chỉ nói lửng, không chỉ rõ thực sự, nên không đăng được.

Ô. Ng. d. M. phủ Thọ-xuân Thanh-hóa

Được bài ông nói tổng lý có tiền lương đồng niên v. v. Vậy số lương ấy do dân phải cho tổng lý ? ông nói cho rõ ràng mới đăng được. — T. B.

PHILIPS
RADIOPLAYERS
1937

Một cái tên mới !
Một sự đổi mới cực kỳ tinh-xảo trong nghề vô-tuyến-điện của hiệu PHILIPS mà khắp hoàn cầu đang chú ý.

HỎI TẠI **Socoa** HUẾ

Đem máy về tận nhà dùng thử không tốn kém chi hết.

THUỐC RƯỢU TÊ, BẠI, NHỨC, MỎI

Nên hỏi nhà VÕ-VĂN-VÂN mua thuốc rượu

PHONG-THẤP DƯỢC-TỬU.

Thuốc rượu nầy vừa bổ cho thân-thể, vừa chữa nhiều bịnh nhức mỏi, phong tê, bại xụi, hoặc bịnh khô nhục thát, đầu gối lớn, ống chân nhỏ, đau nhức rên riết đêm ngày, hoặc đau đầu voi, hoặc sưng mắt cá, hoặc thốn dưới bàn chân rung yếu, hoặc nhức mỏi tê bại cùng mình, hoặc nhức trong gân cốt, hoặc chân tay rung giực, hoặc bởi gốc độc phong tình nhập vào xương cốt, hoặc đàn bà uống thuốc phá máu thái quá làm thiếu máu sanh ra nhức mỏi tê bại. (sản hậu bại huyết).

Nếu mua thuốc rượu nầy, đều được chóng khỏi những chứng phong, thần hiệu vô cùng.

Ve lớn : 1$00 Ve nhỏ : 0$50

Nhà thuốc VÕ—VĂN—VÂN (Thủ-dầu-một

Các chi điểm :

SAIGON	QUINHON	TOURANE	HUẾ	HANOI	HAIPHONG
229, Rue d'Espagne	Avenue Gia-Long	Avenue du Musée	57, Rue Paul Bert	86, Rue du Coton	103, Bd Bonnal

SIROP PULMO

TRỊ CÁC CHỨNG HO — RẤT THẦN HIỆU

Nhà thuốc PHẠM-DOÀN-ĐIỀM Tourane

việc thế giới

Trên 70 người Âu châu đã lìa khỏi Thiểm tây

Thượng-hải, — Số tin Tây an cho hay rằng vì thấy quân Đông lộc đây loạn lung tung, quân cộng đã tràn qua Thiểm tây rất rõ rệt, nên 70 người da trắng ở đây đã vội vã dắt nhau khỏi cảnh giới Thiểm tây để đi tới các thành phố khác mà lánh nạn.

Hiện còn một số đông người Âu Mỹ cũng sẽ theo sau.

Thượng-hải, — Quân phái Tây an, số 7 lưu nên bạo ngoại kiều, đề phòng quân Trung nông nổi bom. Hiện cho một số ngoại kiều chạy ra khỏi Tây an.

Tình cảnh ở Tây an rất hiểm trường, có nhà quan sát đã tỏ mối lo rằng Trung hoa sẽ thành nước Tây ban nha thứ hai.

Quả thật Sở mật Lợi đã giữ bộ Tuyên truyền của quân loạn

Thượng-hải, 15-1 — Đúng như tin hôm trước, người đàn bà Mỹ tên là Sở mật Lợi đã tới Tây an làm chủ nhiệm bộ Tuyên truyền của quân loạn. Sở thì trước hồi ở Thượng hải ba tháng, bà rất am tường những công cuộc hành động của quân cộng. Nhà đương cuộc Tàu nghi bà theo cộng nên theo giám thị một cách rất nghiêm nhặt.

Thế mà bà lẩn trốn đi Tây an một cách bí mật phi thường, không ai hay cả, để bà đi bà cũng là một tay không phải lơ mơ.

Người ta lại nhớ ra rằng mấy năm trên, đã có lần bà đồng tâm hiệp lực với Tôn Vận phu nhân tức nữ sĩ Tống khánh Linh mà làm việc, thời thường bà giúp cho Tống trở thuật những sách vở đúng về việc tuyên truyền.

Với cái tài đặc biệt của bà, nay bà vô giúp cho Dương hồ Thành và quân cộng, thật không khác gì thêm vây cho cọp, cho nên người ta lấy làm lo sự không khéo cuộc biến loạn ở Tây Bắc sẽ khoáng trường, gây thành mối họa lớn cho nước Tàu, chớ chẳng chơi!

Nam kinh khuyên dỗ Dương hồ Thành một lần cuối cùng

Nam kinh, 14-1 — Luôn mấy bữa rày ngày nào các nhà quân sự đương cuộc của Nam kinh cũng có nhóm hội nghị để thảo luận về cách đối phó với quân loạn và giải quyết việc Tây an, nhưng mãi đến nay vẫn chưa quyết định ra sao cả.

Vừa rồi có đánh lên Tây an một bức điện tín như là tối hậu thư, khuyên dỗ Dương hồ Thành hãy sớm phục tùng chánh phủ để tránh cái tai hại tàn Tàu, Thiểm cho xong.

Người ta họ lại lo giữ riết Trương học Lương, tuy nói là đề phòng nan nhưng giao cho Trương gánh một phần việc điều đình hòa giải, nhưng kỳ thiệt ai cũng biết là để làm cớ tin.

Gần 70 000 quân Mãn châu sắp kéo qua xâm lược Tuy viễn

Thượng-hải, 14-1 — Theo tin tức của nhà binh ở Qui hóa gửi về thì nhà đương cuộc Nhật Mãn ở Thiểm dương mới ra lệnh động viên thêm 3 sư đoàn quân Mãn, tổng số lối 20 000 người, để kéo qua Tuy viễn tham chiến.

Người toàn quân nầy ra còn có 45.000 quân Mãn Mông đóng ở biên giới Nhiệt hà sẵn sàng đợi ngày nào khi trời ấm áp sẽ kéo rốc qua giáp cùng mấy toán quân trước xâm lược Tuy viễn.

Thế là tổng cộng số quân Mãn mới động viên thêm có đến 65.000.

Coi đó đủ biết phen nầy quân Nhựt quyết sinh Tuy viễn cho kỳ được.

Tin Uông tinh Vệ

Thượng-hải, — Uông tinh Vệ vừa đến Thượng hải, tuyên ngôn: Bản nhân ra ngoài đã lâu, vì tình hình trong nước, trước khi khảo sát chưa rõ, chưa bộ lộ phê bình. Duy các nước Âu châu đối với thái độ trấn tĩnh của Trung quốc rất hiểu đồng tình.

Uông sẽ sang Nam kinh nay mai.

PHÁP

Vấn đề cấm đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha

Paris, 15-1 — Hội đồng Nội các đã nhóm tại điện Elysée chiều hôm qua để xét tình hình ngoại giao, sau khi nghe Ngoại trưởng Delbos phúc trình về những việc xảy ra trong lúc gần đây.

Cũng chiều hôm qua, Chánh phủ đã đệ trình tại Hạ nghị viện một dự luật trù định nghiêm cấm sự mộ binh tình nguyện qua Tây ban nha. Chánh phủ xin Nghị viện cho được đặc quyền trong sáu tháng.

Đại khái dự luật đó trù định rằng:

Chánh phủ sẽ được phép ban hành những mạng lệnh mà Nội các cho là cần thiết đặng.

1°) Ngăn cấm những phái viên của 2 phe địch Tây ban nha mộ trên địa giới Pháp quân tình nguyện qua tòng chinh bên Tây ban nha, hoặc thuộc địa Maroc Tây ban nha.

2°) Ngăn cấm nghĩa binh ngoại quốc đi ngang qua nước Pháp mà tới sung quân bên Tây ban nha.

3°) Cấm những người Pháp cư trú ở ngoại quốc tới tòng chinh giúp một trong phe 2 phe địch bên Tây ban nha.

4°) Kẻ nào vi lệnh, phạm nhằm các điều cấm kể ra trên đây, sẽ bị phạt từ 1 tới 6 tháng tù và từ 100 tới 10 000 quan tiền vạ.

Nghị viện đồng thanh ưng chuẩn dự luật cho phép Chánh phủ được đặc quyền đùng những phương sách ngăn cấm việc đưa binh tình nguyện sang Tây ban nha.

Đức vẫn công kích Pháp

Paris, 15-1 — Báo giới Đức lại kịch liệt công kích Pháp. Họ nói đi nói lại chuyện cướp xô viết ở Perpiquan, bằng những cái đầu đề rất dội, như «Phải sợ sản đã làm chúa ở phía Nam nước Pháp». Báo D. N. B. không chịu đăng bài cải chánh của hai ông Thượng nghị viện và xã trưởng thành phố ấy.

Đức số đưa Pháp vào địa vị cô lập.

Cuộc đình công trong kỹ nghệ kim khí Pháp đã liễu kết

Paris, 15-1 — Cuộc đình công trong kỹ nghệ kim khí ở miệt Lille, sau khi kéo dài ra 54 ngày, đã liễu kết hồi sớm mai thứ năm.

Dân thợ đã trở lại làm việc.

Nhân viên liên đoàn kỹ sư và cấp rằng đình công từ 4 bữa rày, cũng đã trở lại làm việc vì họ tính sẽ nhờ bộ Lao động xem xét và điều đình giúp cho những đều yêu cầu của họ được chuẩn y.

Chiều hôm qua, Ủy ban Giám cuộc đã quyết định phân xử vụ đình công tại hãng sắt Pompey như vầy: các lãnh tụ đình công sẽ được trở lại làm việc song trong một năm không được làm đại biểu cho nhân công trong hãng nữa.

Khi hay tin cuộc đình công đã liễu kết, toàn thể dân chúng đều tỏ vẻ vui mừng đặc biệt.

Các nhà máy đều tân cải hiệu lịnh đi kêu dân thợ đi làm. Các kỹ sư và cấp rằng tay chưn đặng mau nguyện song cũng trở vào làm và trao cho ông Tổng trưởng Lao động binh vực giúp nguyện vọng của họ vì nếu họ nghỉ thì dân thợ cũng không làm việc đặng.

Mọi người đều ngợi khen thái độ trung lập, vô tư của ông Carles Quận trưởng, quận Nord.

TÂY-BAN-NHA

Loạn quân bị thất bại to

Salamanque, 15-1 — Theo tin tức của những giới trung lập và đáng cậy truyền bá ra thì cuộc công thành Malaga của bọn loạn không quân và loạn đồng thời tiến hành hôm thứ năm đã thất bại.

Bộ Tham mưu của chàng trù định cho chiến hạm cuỡi một mở binh sĩ tới trước hải cảng Malaga, chờ lúc quân hàm thành thì chiến thuyền sẽ xáp vô cập cảng cho đội binh kín lên bờ và rồi trong đánh ngoài hiệp, thêm không quân trợ chiến, thì tức thiên sẽ bị thành đặng vì không quân của chánh phủ đông đảo, mạnh mẽ hết sức.

Khi chiến thuyền giáp vô gần bờ thì một đoàn máy bay của quân chánh phủ liền bay tới liệng bom công phá kịch liệt nào tàu gặc phải lật đật thối lui hết. Chiếc tuần dương hạm Almirante Cervera lớn nhất của loạn quân bị trúng hai trái bom rất lớn, thiếu chút nữa đã chìm ngầm và may phước lắm mới chở được mấy ngàn binh sĩ trốn thoát về phía hải cảng Ceuta.

Hết thảy các chiến thuyền khác của giặc tham dự vô trận đánh nầy đều bị không quân của Chánh phủ đẹp tan, chạy trốn trối chết.

Tại một trận Madrid, hai quân địch lại giao chiến

Tại mặt trận Madrid, sau mấy ngày nghỉ, mặc dầu trời còn mưa gió liền liền, hai quân địch đã giao chiến trở lại.

Ở phía Tây Bắc kinh thành đã có một trận đánh kịch liệt.

Quân đội của phản tướng Mola, nhờ nghỉ ngơi trong mấy bữa đã có mỏi phục sức nên đã hăng hái tấn công thành lũy, chiến hào của vệ binh binh dân ở Las Rozas đặng rán chiếm đoạt cái đồi trên con đường nằm giữa tỉnh La Corogne và làng Escorial. Loạn quân bị thiệt hại rất nhiều, song vẫn chưa tiến được một bước.

Lời cảm ơn

Tôi xin có mấy lời cảm ơn quí quan, quí bà, quí ông, Tây và Nam đã có lòng tốt chia buồn và giúp về việc tử trần thê thảm của phu quân tôi M. *LƯU-TÚ* mất tại Quinhơn ngày 13 1-1937. Trong khi tang gia bối rối, có đến gì sơ suất, xin quí ngài lượng thứ cho.

Nay kính bái

Mme Vve LƯU-TÚ

Bàng-An, Điện-bàn

FAIFO

Vấn đề «trung binh»

(Tiếp theo trang 1)

vàng, khinh suất, nông nổi như nhiều nước mạnh khác mà chúng ta thường thấy, nhứt là đối với dư luận và quan niệm phổ thông của quốc dân, tôn trọng kiêng nể hết sức.

b) Tánh cách quốc dân, trong thái độ trầm tịnh có hàm cái khí khẳng khái, xem câu: «Việc gì mà vội, nhứt đáng mà có nước nào động chạm đến quyền lợi đất quốc ta, thì toàn thanh niên trong nước đều là tay binh sĩ đã huấn luyện cả kia». Tánh cách lãnh tịnh đó đáng kính đáng phục biết bao! Chớ không phải «bất bạo động», chất đề khăng» như dân tộc hèn biếng du an khác.

c) Thường bị binh trong nước tuy có hạn, song hải quân đã có tiếng là «vua biển» mà thực dân ở đâu thì có binh bản xứ luyện tập bấy nhiêu ở đó, do người Anh làm thầy (như Ấn-độ, Hương-cảng và nơi khác). Người Anh đã có cậu tự phụ: «người Anh đã đến một xứ nào tức cầm quyền cai trị mà người bản xứ dấy động mấy cũng đứng vào hàng phục tùng». Chính binh ngạch người Anh đầu ít mà binh thuộc địa do người Anh đào luyện ra, cả trên hoàn cầu nầy, nào có ít gì.

«Bóng mặt trời thường soi là cờ nước Anh ta», cái nước cầm chốt nền hòa bình — dẫu là giả vờ — tuy lực vẫn sung thiệm, không trách nào dân bác nào hung hăng đều đều cũng kiêng nể.

KHÁCH-QUAN thuật

Vì làm đơn xin, 6 người thợ bị đuổi, 5 người bị bắt giam!

Theo «*Buốc-nhá-nam*» ra ngày 14 Janvier vừa rồi, những người làm công tại hãng đường Hiệp-hòa có gởi lo là đơn lên ông Godard để kêu nài chuyện bất bình. Không được gì, mà người chủ hãng lại nghi là anh thợ Ly làm đơn ấy, bèn đuổi Ly.

Toàn thợ thấy chuyện vô lý, nên cử 5 người xin cho Ly làm lại, thì cả 5 người bị đuổi luôn, và bị bắt.

Hiện 4 người đã bị giải xuống Sài-gòn, còn 1 người đang giam tại quận Đức-hòa.

Hãng đường Hiệp-hòa nầy, qui mô sắp đặt lòe loẹt lắm: 160 căn phố cho cu-li ở, một phòng bệnh tân tạo, và đương cất nhà bảo sanh cho đàn bà và vợ con người làm trong sở đó. Ấy thế mà chuyện bất bình vẫn núp ở trong, chỉ có người làm công biết!

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

Ngày 20 Janvier 1937 tại Huế

Như đã đăng số vừa rồi, đúng 8 giờ mai 20 Janvier, tại viện Dân biểu ở đường Jules Ferry đã mở kỳ xổ Đông pháp về série Trung kỳ.

Buổi mai ấy tại viện Dân biểu, người ta tựa đông nghịt, lính cảnh sát canh giữ trật tự rất nghiêm. Trên 7 giờ đã có một đội lính đồn khố xanh do viên quản đem tới sắp hàng trước cửa. Đúng 8 giờ, quan Khâm sứ Guillemain, quan Giám đốc chính trị Grandjean, quan Sứ Frech, quan Đốc lý Lavigne, quan chánh Liêm phòng Sorny và các cụ thượng Nam triều cùng nhiều quan chức khác tới. Đoàn lính khố xanh bồng súng chào và kèn thổi; khi vào phòng viện, bản nhạc nổi lên chào.

Quan Khâm sứ bước lên đàn nói mấy lời về buổi xổ số nầy.

Bấy giờ trong 20 cậu bé con Tây, Nam ngồi hai dãy giữ hai bên, 6 cậu bắt đầu lên đứng sau 6 cái máy «Fichet», quây thử 3 vòng cho công chúng xem. Thế rồi từ đó bắt đầu quây những số trúng.

Mỗi lần con số trúng đưa ra nơi lỗ máy «Fichet», thì có máy truyền thanh đặt nơi bàn trước mặt công chúng, một người Tây và một người Nam, truyền cho các nơi biết.

Trước cửa Viện, có một tấm bảng to đặt trên cao, viết liền số trúng ra cho đám người đứng chật ních trước đường và ở sân Viện thấy rõ ràng.

Bắt đầu quây số nhỏ, những số cuối cùng có số:

61 và 97 đều trúng 10$.

Rồi quây số trúng 50$. Những số cuối cùng có:

004 và 053 trúng 50$

Các cậu bé, bắt tốp nầy đến tốp khác, thay phiên nhau quây.

Đến 80 số trúng 100$:

747 573	626 464	693 851	787.020	651 778	758 728	776 395	671.629
684 588	726 732	705 977	711 714	665 542	772 347	687.470	608 008
748 534	782 555	787 554	704.661	750.839	696.606	661.939	798 377
678 283	618 525	628 185	626 613	787.395	646.942	697.433	667.959
779 673	788 973	666.519	793.345	771.006	752 904	606.573	673 001
715 577	654 168	654 445	677 629	746 949	688 081	678.954	781 732
606 482	644 750	614 616	670.491	664.999	726 434	649.726	634.868
779 307	626.334	766 697	710.883	753 903	776 378	616.464	705.806
733 542	750.308	694 607	798.031	709 218	618.069	610.403	687.067
743 940	653 189	701.749	778 909	774 404	776.844	626.851	673.999

Rồi 8 số trúng 1000$:

629.406	628.494	610.289	634.055
736.804	625.830	758 040	689.784

Rồi số trúng 4000$:

699.950

Xong kỳ xổ Série Trung-kỳ trên, nhạc thổi để nghỉ độ 10 phút rồi quây tiếp 3 số đặc biệt.

3 số đặc biệt nầy, ai có vé số về 3 kỳ xổ trước và kỳ xổ mới rồi đó đều được dự.

3 số đặc biệt:

Số	375.158	trúng	20 000$
Số	501.027	trúng	40.000$
Số	154.607	trúng	100.000$

Xổ xong thì đã 10 giờ, công chúng đều kêu nhau về, bỗng nghe: tuổi đưa mọi người ra cửa.

Cuộc xổ số năm 1937

Vé số Đ. P. về cuộc xổ năm 1937 nầy đã vẽ xong, có 12 giải thưởng từ 10$ đến 50$.

Năm 1937 phát hành 900.000 vé 1$, chia ra làm 3 série, gọi: série Lào, série Cao-man, série Annam. Mỗi série 300.000 số.

Mỗi kỳ xổ riêng 300.000 số, đến xổ tại Hanoi ngày:

7 Mars, 25 Avril, 18 Juin.

Xổ xong các kỳ xổ riêng (tirage partiel), thì xổ góp tất cả 900.000 số một lần nữa ngay sau khi xổ série thứ 3.

Kỳ xổ góp có 5 số trúng.

Xổ riêng có 6 712 số trúng như dưới:

1 số trúng	6.000$
1 » »	4 000$
10 » »	1.000$
100 » »	100$
600 » »	50$
6000 » »	10$
	120.000$

Kỳ xổ góp có:

1 số trúng	100.000$
1 » »	40 000$
1 » »	20 000$
2 » »	10 000$
	180.000$

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH - SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác-giả: Alexandre Dumas — Sk 133 — *Dịch-giả:* Nam-Sơn

Bá tước hỏi:

— Người chủ quán sau tên là gì?

— Thưa tên là Kha-đông-thuộc. Mụ vợ là người làng Cạt-công; người ta thường lấy tên làng mà gọi mụ, nên chẳng mấy ai biết tên thiệt của mụ là gì; mụ đau ốm luôn luôn; còn Kha-đông-thuộc, tuổi chừng 40, 45, hình vóc to béo, mưu trí, can đảm.

Bá tước lại hỏi:

— Chuyện ấy xảy ra năm nào?...

— Thưa năm 1829.

— Tháng nào?

— Thưa tháng sáu.

— Đầu hay cuối tháng sáu?

— Thưa ngày mồng ba tháng sáu.

— Ngày mồng ba tháng sáu năm 1829... Được, anh kể luôn đi.

— Vậy là tôi đến xin trọ tại nhà Kha-đông-thuộc. Thường thường vào nhà Kha-đông-thuộc, tôi không vào cửa chính, vì sợ rủi gặp khách khứa ở trong, mà băng rào vào núp sau cái chái phía sau nhà, cách phòng chung tầng dưới một bức vách, để dò xem, nếu chỉ một mình Kha-đông-thuộc ở nhà thì, mới ra mặt. Lần nầy tôi cũng làm như vậy. Tôi vừa vào ngồi trong chái kia, thì Kha-đông-thuộc cũng vừa giả một người khách lạ về.

«Tôi nín lặng. Thiệt tôi không có ý rình nghe những điều bí mật của phá chúa tôi, nhưng tình thế bắt buộc biết làm sao. Vả chăng trước kia cũng đã nhiều lần như vậy rồi.

Nghe tiếng nói, tôi biết người đi theo Kha-đông-thuộc không phải là người phía Nam nước Pháp, mà là bác thợ bạc nào đó đi dự chợ Bô-ke.

«Kha-đông-thuộc bước vào nhà trước. Anh ta thấy không có ai, bèn gọi vợ:

«— Mụ Cạt-công đâu rồi? may quá, ông cố đạo ấy không đánh lừa ta, mà viên ngọc nầy qui giá lắm.

«Mụ Cạt-công ở trên lầu reo lên một tiếng mừng, rồi lò mò xuống; xuống chưa đến nơi đã cất tiếng hỏi:

«— Ông nói sao?

«— Tao nói viên ngọc của ta qui lắm, và ông nầy là một ông thợ bạc giàu có tiếng ở Ba-ri, chịu trả cho ta năm chục nghìn quan. Nhưng ông nghi rằng viên ngọc không phải của ta nên theo về đây để bảo mụ kể lai lịch vì sao ta có nó cho ông nghe.... Mời ông ngồi nghỉ, tôi xin phép đi tìm nước nóng cho mát đã.

«Bác thợ bạc ngồi ngó cùng trong nhà, rồi thừa lúc Kha-đông-thuộc vắng mặt mà hỏi mụ Cạt-công:

«— Bà hãy kể lại cho tôi nghe làm sao mà bà có được viên ngọc qui báu ấy.

«— Thật là một cái ân của đức Chúa Trời ban cho chúng tôi. Nguyên năm 1814 hay 1815 gì đó, nhà tôi có chơi với một người thủy thủ tên là Đăng-thê; nay nhà tôi đã quên hẳn nó, nhưng nó lại còn nhớ đến nhà tôi nên trước khi chết nó để lại cho viên ngọc ấy.

«— Nhưng Đăng thê làm sao mà có được viên ngọc ấy? Nó có trước khi bị tù chăng?

«— Không, vào tù rồi Đăng-thê mới làm quen với một người Ăng-lê giàu lắm... giàu lắm; người Ăng-lê ấy bị bệnh, nó hết sức săn sóc, hết sức nuôi nấng, nên khi người hết hạn ở tù rồi, nhớ ơn nó, để lại cho nó viên ngọc ấy. Tội nghiệp, nó chết trong tù, nên cho lại chúng tôi. Một ông cố đạo rửa tội cho nó khi nó gần chết vừa đưa đến cho chúng tôi khi mai đây.

«— Hiệp đấy, nhưng giá định đòi đó cao quá.

«Kha-đông-thuộc khi ấy đã trở lại ngồi gần bên bác thợ bạc, nói:

«— Sao? tôi tưởng ông đã thuận trả y giá tôi xin rồi chớ.

«— Nghĩa là tôi chịu trả bốn chục nghìn quan.

«Mụ Cạt-công nói cách bất bình:

«— Bốn chục nghìn! chúng tôi không bán theo giá ấy đâu; ông cố đạo nói với chúng tôi giá nó ít ra cũng được năm chục nghìn quan, ít ra...

«Bác thợ bạc cũng còn chưa hết nghi nên hỏi:

«— À, mà ông cố đạo ấy tên là gì?

«Mụ Cạt-công trả lời:

«— Tên là Bay-đô-ni.

«— Vậy thì không phải người nước ta đây?

«— Người nước Ý, ở gần Mân-tu, tôi đoán chừng như vậy.

«Bác thợ bạc nói:

«— Ông cho tôi xem lại viên ngọc; ngọc mà xem qua một lần thì không biết giá trị nó được.

«Kha-đông-thuộc rút trong túi áo ra một cái hộp đen, dở nắp hộp mà đưa cho bác thợ bạc. Tôi nhìn thấy viên ngọc lớn chừng bằng quả táo, tôi lại thấy cặp mắt của mụ Cạt-công lóng lánh những tội ác.

Bá tước hỏi:

— Anh thì anh nghĩ thế nào? anh có tin chuyện ấy hay không?

— Thưa bá tước, tôi tin, vì tôi biết Kha-đông-thuộc là người hiền lành, không thể giết người, ăn trộm.

— Anh tốt bụng chớ cũng còn thiếu kinh nghiệm. À, mà anh có biết Đăng-thê mà người ta nói đó không?

— Thưa không, trước đó tôi không hề nghe nói đến tên ấy, mà từ sau đó đến nay tôi cũng chỉ nghe cố Bay-đô-ni nói một lần, khi cố vào tìm tôi trong nhà lao ở Ni-mờ.

— Thôi anh kể luôn câu chuyện đi.

— Bác thợ bạc cầm viên ngọc, thò tay vào túi áo lấy ra một cái kềm nhỏ và một cái cân, rồi nới rộng hai cái càn vàng kẹp viên ngọc vào chiếc nhẫn, lấy riêng viên ngọc ra bỏ vào cân mà cân; cân xong vừa cầm viên ngọc lăn qua lăn lại mà xem vừa nói:

«— Tôi có thể trả bốn mươi lăm nghìn quan, nhưng bây giờ tôi đem theo đây chỉ có bốn chục nghìn.

«Kha-đông-thuộc nói:

«— Có khó gì điều ấy, miễn ông bằng lòng, thì rồi tôi đi theo ông đến Bô-ke mà nhận thêm năm nghìn quan nữa.

«Bác thợ bạc cầm cả chiếc nhẫn cả viên ngọc đưa lại cho Kha-đông-thuộc:

«— Không, không thể trả lên được; tôi trả chừng ấy là nhiều quá đi rồi đó, vì bây giờ tôi mới thấy trong viên ngọc có cái vết. Nhưng đã lỡ hứa, thì cũng phải giữ lời.

«Mụ Cạt-công nói giọng có hơi gắt:

«— Ít ra ông cũng lắp viên ngọc vào chiếc nhẫn y như khi bồi cho chúng tôi chớ.

«Bác thợ bạc trả lời:

«— Phải, phải, tôi quên...

«Nói đoạn bác để viên ngọc vào giữa hai cái càn vàng mà lấy kềm bóp càn kẹp lại, rồi đưa trở lại cho Kha-đông-thuộc.

«Kha-đông-thuộc nhận viên ngọc bỏ vào túi áo mà nói:

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

Một tác phẩm triết lý trong học giới ta

(Tiếp theo trang 3)

mạnh của con trai có phải chỉ làm cho đàn bà « đẻ » là hết nhân đạo đâu. Không nói đến việc mất hết nhân quyền, chỉ nói một việc đẻ mỗi con vợ mình đẻ ra, trong thời kỳ thai nghén và đẻ nuôi cần đàn bà, trước và sau kỳ đẻ đó, đàn ông có trách nhiệm và nghĩa vụ nhiều, để rồi còn phải nuôi dạy cho đến lúc nên người, chớ có phải như muông chim chỉ giao cho mẹ nó gánh vác cả ?

Bằng theo thực tế, thì một vợ một chồng mà lắm đẻ sanh 10 chỉ nuôi nổi được 5, có đẻ sanh 12, 13 lần chỉ nuôi được 2, 3, trừ ra nhà sang, quan, quí phải mời cô nhà con đông đúc ba chục đứa mà đẻ nuôi để sống. Vậy ta nói đạo người, thì cái « đẻ » cũng đi với cái « nuôi », mới trọn nghĩa. Nay theo thuyết tác giả chủ trương lấy vợ lẽ, chỉ chú trọng bên vật dục « đẻ » mà bỏ lãng bên lý tình « nuôi » có phông hại cho nhân đạo nhiều.

Nhưng gác cái thuyết trên, chỉ nói «phép lấy vợ lẽ» mà tác giả nêu cái giới hạn « lấy vợ cả ghen hay không ghen, vợ lẽ oán hay không oán » mà định thì càng nguy nữa :

« Ở đâu có ở không cay, gái đâu có gái không hay ghen chồng » ghen là tánh phổ thông của đàn bà (mà đàn ông cũng vậy) gọi rằng «không» chỉ ở dưới quyền áp chế để nên của đàn ông trăm ngàn người chưa chắc có một. Đến cái «oán» kia thì không đợi nói nữa, xem câu « Dám chưa lại tội bằng ba lửa nồng » thì đủ chứng cái khổ làm hầu lẽ càng cay hơn cái nạn mãi dâm. Huống cái giới hạn « không ghen không oán » kia cũng là « trừu tượng » : Lấm kẻ trước thì tự mình đi cưới vợ nhỏ cho chồng, mà sau thì gia đình ấy thành ra đàm giặc, người vợ lẽ kia chịu trăm nỗi đắng cay !

Tóm chỉ, cái « giới hạn » mà tác giả định trên «không ghen không oán» đều là cái đòn cân không sáo, cái thước không tắc, không đem làm định chuẩn cho đời người được.

Tác giả đã vì nhân đạo mà soạn ra bản sách « Nhân đạo quyền hành » trước bài tựa có ý trông cho độc giả chỗ đáng thì tán thành, chỗ sai thì sửa chữa... Thế theo ý ấy, tôi viết mấy lời trên, chưa đáng gọi là phê bình, cũng vì nhân đạo mà chất lại tác giả, hoặc chẳng đương cục đã cho viên ngọc chăng ?

Minh-Viên

GRATIS 1937
PRIX COURANT ILLUSTRÉ
SEMER, COLLECTIONER, CATALOGUES, ALBUMS
Maison A. MAURY, fondée en 1860
PARIS — 8, Boulevard Montmartre, PARIS (9e)

Tiếng kêu của các giáo-sư

(Lương giáo sư không được lãng)

Tháng trước, quan thượng Monnet đã bỏ nghị định hết lương 15%, nhưng các quan lại ở Đông dương, thì vẫn cứ hưởng lương cũ lại, duy có hạng giáo sư chúng tôi trước chỉ bớt 15% mà không được hưởng cái ơn đó.

Mới rồi, quan Toàn quyền ra nghị định tăng lương cho các hạng làm công nhựt ở các sở nhà nước, lương dưới 15$ thì tăng 20%, trên 15$ thì tăng 15%. anh em ở các sở đã bắt đầu ăn lương mới ấy kể từ ngày 15 Décembre 1936, còn bọn giáo sư chúng tôi không thấy đề động đến.

Chúng tôi đang chờ chan hi vọng thì chợt nghe cái tin sét đánh làm cho ai nấy đều ngẩn ngơ. Là cái tin quan thượng ở ấn đọc đã thông điệu cho các quan Đốc, Kiểm ở Trung kỳ, nói rằng cấp tăng lấy cả riêng cho các người thừa sự ở Bắc hộ.

Cái ơn chung mà riêng bọn giáo sư chúng tôi bị thiệt thòi. Mong chánh phủ xét thấu rồi ấy

D D H giáo sư

SỰ BÍ MẬT CỦA SỨC KHỎE...

Biết bao nhiêu bệnh sinh ra chỉ vì máu không được trong sạch hay không đủ chất bổ.

Máu xấu có rất nhiều chất độc, chạy qua khắp cả thân thể, tới đâu làm cho đau đấy. khó tiêu, đau đớn mình mẩy gân cốt, đau lưng thận, đau bàng quang, đau da giầy, đau tử cung đờn bà, bệnh đau ngoài da.

Máu không đủ chất bổ, làm cho người yếu đi, thân thể không có đủ sức khỏe để giữ cho vi trùng khỏi một ngày một nhiều thêm ra, sinh ra bao nhiêu bệnh tật.

Máu thật trong sạch và có rất nhiều chất bổ, đó là sự cần nhất để làm cho ta được khỏe mạnh. Phiền nỗi ngày nay ở trên đời lắm sự vui chơi, vì vậy mà hay nhọc mệt, thiếu máu, mà trong máu lại lắm chất độc. Chữa theo cách tự nhiên cuả tạo hóa, làm cho máu lại tươi tốt và bổ như trước. Không cần gì phải thuốc chè khó khăn cả.

Tạo Hoá đã sinh ra để cho nhân loại dùng đủ các thuốc hay, để tẩm bổ máu xấu ; hoặc vài thứ cỏ, hoặc vài thứ cây nhỏ, các thứ cây cỏ tốt nhất phần nhiều hay mọc ở khe các núi cao Alpes. Các thầy tu ở nhà dòng Chartreuse de Durbon ở xứ Dauphiné đã học kỹ các chất bổ ở cây cỏ đó, chế ra một thứ thuốc uống rất có tiếng kêu là thuốc nước sắc là cây hiệu Chartreux de Durbon, thuốc chế bằng các chất bổ tự nhiên, kiến hiệu một cách lạ lùng. Hàng nghìn người khỏi bệnh, đủ biết là thuốc tốt.

Nếu các ngài thấy sự gì bất thường, thấy trong người nhọc mệt, nhất là vào lúc đổi mùa, xin dùng ngay thuốc Tisane des Chartreux de Durbon, chẳng bao lâu sẽ thấy máu tươi tốt chạy trong mạch làm thân thể mật mũi nở nang sáng suả, người được khỏe mạnh hơn nhiều.

TISANE des CHARTREUX de DURBON

Thuốc uống · Thuốc bôi · Thuốc viên
Các hiệu bào chế.
Hỏi rõ thuốc và cách dùng:
Laboratoires J. BERTHIER à Grenoble

VIỆC TRONG NƯỚC

Ngôn luận tự do

HUẾ. — Ngày 16-1-37, một nhóm anh em thanh niên viết báo ở Huế có tánh bạo dạn chào mừng quan Toàn quyền Brévié mới đến, mà xin nhắc nhở đến vấn đề ngôn luận tự do và bảo giới nghiệp đoàn ở xứ nầy.

P. V.

Cháy nhà !

Khi độ một giờ sáng ngày chủ nhựt 17 janvier nầy, nhà mụ Liên ở đường Ngự viên thuộc phường Phú thọ, bỗng nhiên thấy ngọn lửa bùng cháy người nhà là cửa xóm giềng đổ đến, chưa kịp đem đồ đạc ra được, chỉ cháy nội xin nhà không.

Chưa biết vì đâu mà cháy. Tính tổn hại độ 50$.

P. V.

Nửa ngày điều đình đã ổn thỏa

(Hơn 400 phu xe kéo đình công)

VINH. — Xe tay ở Vinh, lâu nay các chủ đồng nhau đánh thuế mỗi ngày mỗi chiếc 0$30, các phu xe đã cho là nặng, nhiều ngày chạy không đủ thuế, chưa nói kiếm ăn. Gần đây sở xe giảm bớt, các chủ xe đã xin giảm bớt thuế, quan Đốc lý đã giảm cho. Không biết vì cớ chủ xe mới đây lại rủ nhau tăng thuế lên đến 0$35

Bọn phu xe tuy không thể chịu nổi, nhưng hôm 13 janvier, rủ nhau kéo xe tại quan Công sứ Jeannin. Quan Sứ cũng lấy làm bất bình về việc ấy.

7 giờ sáng hôm sau (14 janvier) tất cả hơn 400 phu xe kéo, xe rào phu nữ, trong sáu đến ngoài đường Khách bộ hành không có xe đi. Từ Vinh xuống bến Thủy, ngày thường 0$10 mà hôm ấy thuê 0$50 cũng không một chiếc nào đi hết. Quan Công sứ Jeannin liền cho gọi ông Cầm Groupière và các chủ xe đến điều đình ổn thỏa. Chừng trong hai giờ đồng hồ, thấy các chủ xe ở trong Tòa sứ ra, hứa với các phu xe sẽ không tăng thuế nữa. Các phu xe lại xin miễn thuế buổi sáng hôm 14 nầy thì các chủ xe cũng ưng thuận, chỉ đánh thuế ngày hôm ấy có 0$25 thôi.

Các phu xe vừa lòng kéo xe đi lu khách như thường.

Phóng viên

Một đám chạy lớn

NGHỆ AN. — Ông Võ văn-Du, quán ở xã Lý trai, phủ Diễn châu làm thầu khoán ở Tân-khọe bên Lào, có lập cơ đồn ở bên ấy.

Ông có cậu con trai đầu học ở Hà nội, ghe nay về đồng may đã bắn bị thương.

Hôm 6 tháng 11 ta, ông có mời 2 vị sư người Bắc về chánh quán (Lý trai) làm chay giải oan (?). Trước sau 7 đêm ngày, thiên hạ đi xem đông. Ông phải xuất ra đồn Cầu giết phải lính về giữ trật tự. lại mời phường hát bội đến làm trò cho khách xem cho bớt rộn.

Sách tặng

Hiệu Nam-ký, 17 Bd Francis-Garnier Hanoi, mới rồi có gởi tặng Bản-báo quyển « LE FANCAIS PAR SOI-MÊME » (sách tự học chữ tây không phải thầy) do ông Nguyễn-Hoài-Dinh soạn.

Sách nầy tái-bản lần nầy là lần thứ 5. Giá bán 0$80.

Vậy có lời cảm ơn hiệu sách Nam ký và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

"CON-CHIM"
Xem kỳ báo ngày mai sẽ rõ

Làm mất gần rạp và 2 phòng 2 bên, thành bất 150$. Người ta trả đám chạy nầy tiếc tấm các khoẻ, phẳng lỗ bọc ngân !

Ai biết không hoàng ?

Nghe chuyện

Ô tô qua phà bị đổ

Chiều 9 janvier, có cái xe ô tô chở người cho ông cai Đốc, chạy qua Vực lá (địa phận xã Trì lễ) thì phà trực chống phà sang đến, xe ở trên bắn xuống gần khỏi phà, bị ngái nặng quá, gây mất vàn phà, xe lệch bánh trước nhào xuống sông. may sớm phà và ôi đều trườn lên được cả, không can ngại gì.

L. T.

Chuyện mất báo

HÀ-TĨNH — Ông Hoàng Kỳ ở Cẩm lộc, vì bảo bưu mất đã nhiều lần, hôm 4-1-37, tới trạm Trảo nha (Cẩm lộc) bảo và coi sổ cho rõ ràng xem mất ở đâu. Hỏi Thừa trạm, y nói có bảo cả, và trong sổ tay của trạm phu thấy có ký tên ông, mà bảo thì ông ấy không nhận được. Ông Kỳ hỏi gặp thì y nói :

— Tôi đã giao cho trạm phu đưa về tổng Phú.

— Ông làm ơn cho tôi gặp người trạm phu.

— Nó vừa mới ra, mà cũng không cần gặp nó làm gì, từ nay tôi sẽ làm trên phận sự, tôi sẽ gửi cho anh bằng hỏi...

Trạm nhà quê tôi thói như thế !

Đọc thư

Trộm quả tang, sao được tha?

QUẢNG-NAM. — Hồi 12 tháng mới ta (25-11-36), độ 2 giờ đêm, ở làng Phong thử (Điện bàn) có kẻ ăn trộm lại nhà Bài Tổ quán Lê nang ngụ Phong thử gần đồng cát, cắt phên lấy đồ và bắt thả. Trong nhà hay, Bài Tổ đuổi theo ra đến đồng cát thì kịp, tên bợm lấy thước tay đánh tổ là đầu. Tổ giựt được đánh lại đặng tên bợm và bỏ hoàn lôi, chung quanh tiếp đến mới biết là tên Sự (người làng Thầy bổ có tiền án), có cất lũng đựng 5 con thỏ. Cô Tổ nằm về địa phận làng Thầy bổ, lý trưởng làng ấy báo quan rằng hai người đánh lộn, còn Bài Tổ bảo bị trộm đánh. Quan phái chánh tổng ba tổng (Định an, Đa hòa, Hạ nông), đến khám làm biên bản. Quan bắt giam tên Sự được 15 ngày, rồi cho làng Thầy bổ nhận về.

Bài Tổ còn đương nhứt.

Rỗ chuyện

Một vụ trộm đã bắt được thủ phạm

QUẢNG NGÃI — Ông Trần sanh, làng Lâm lộ, tổng Tịnh thượng, phủ Sơn tịnh, mua ruộng ở làng Tân an thôn (cùng tổng), mùa rét tháng 10 năm nay có thâu hoạch được độ ước 600 ông, vì xa nhà chưa đem về được, nên lường gởi tại nhà xã Kiểm, lý trưởng làng, số tại ấy. Rạng sáng 11 tháng 11 ta (24-12-36) bị kẻ trộm đào ngạch nhà xã Kiểm gần mất số lúa của Trần Sanh gởi, tính hết 120 ông. Sau khi hay mất, xã Kiểm có mời tới chỗ đến và làm tờ trình phủ.

Quan phủ tiếp tờ trình, liền cho phái mật, biết được tên Ô, tên Niên cùng mấy người nữa (không rõ tên), đều ở làng Hưng chương (gần Tân an thôn) có đăng dinh về vụ trộm ấy, nên cho bắt về nha xét hỏi, bọn ấy đã thú nhận là thủ phạm. Hiện còn giam cứu tại nhà.

D. A

Tiếng than của dân nghèo bệnh

BÌNH-ĐỊNH — Bấy lâu dân miền Phù Mỹ, Phù cát có đau ốm gì, đến nhà thương (infirmerie) xin thuốc men, nhà liêm, nắng, bằng bó, đến người khỏi cơn thống khổ gần làm vui lòng. Nay nhà thương vừa đóng cửa tạm một lần hai tháng, để cho thầy khám bệnh đi tiêm thuốc, trông đến các làng. Trong lúc đóng cửa tạm nầy, thiệt hết tiện cho kẻ bịnh nghèo nàn, không biết ở đâu mà xin thuốc.

Ước chi nhà nước phái thầy khám bệnh ở trong Quinhơn coi việc trông đến thế cho thầy ở Phù mỹ, hay coi việc thuốc nhà thương, thì dân được nhờ.

Thương tâm

Quanh chuyện đình công

400 người cất rượu ở Bắc-ninh (Bắc-kỳ)

Hôm 12 Janvier, 400 người cất rượu bán cho công ty Vạn-vân ở Bắc-ninh đều đình công, xin công ty trả thêm giá rượu lên, vì bấy nay gạo nếp hèm, thực phẩm lên giá, làm như trước thì lỗ.

Quan Công-sứ có về tận nơi khuyên, vì ông chủ công-ty khi ấy không có ở nhà.

Thợ phát vé và cầm máy xe điện ở Hanoi

Hôm 14 Janvier, 85 người phát vé và cầm máy xe điện ở Thụy-khê (Hanoi) đều đình công, xin tăng lương, đuổi người contrôleur Blanchon, v. v.

Thợ đã cử đại-biểu đến yết kiến chủ; nhưng trước đó sở xe điện có đem tờ yết ở sở : nếu thợ không vào làm thì bị đuổi. Thợ quyết không được ông chủ trả lời thì cứ đình công.

Sau đó điều đình ổn thỏa, thợ đã đi làm.

Nhân viên sở vô-tuyến-điện Saigon bị bắt cóc

Như đã đăng gần đây, nhân viên sở vô-tuyến-điện Saigon đình công, hẳng phải lấy người ở sở Tăng-phú đến làm, nhưng công việc nhiều, không chạy.

Vì vậy, sở có cho M. Rossé Sgale đi xe hơi tới nhà những người đình công bắt cóc họ, đem về nhốt trong sở, đến bữa cho ăn rồi bắt làm việc.

Non 1000 thợ may ở Hanoi

Sáng hôm 15 và ngày 16 Janvier, độ non 1000 người thợ may đồ tây và ta ở các tiệm Hanoi rủ đình công, yêu cầu tăng lương, thì luật lao động v. v.

Số thợ may nầy, mỗi tiệm từ 20 đến 30 người, trước khi đình công họ đã yêu cầu chủ nhiều đều, nhưng chủ không thuận, họ phải đình công.

Tạm có cử đại-biểu yết kiến quan Đốc lý. Ngài hứa sẽ đứng làm trọng tài.

Tuồng LÔ-BỊCH

Là gương tâm-lý học của bậc anh hùng và nhi nữ, tỏ rõ những tấn kịch rất bi cảm, rất lý kỳ.

DIỄN GIẢ :
ƯNG-BÌNH, THÚC-GIẠ-THỊ

Nhà in TIẾNG-DÂN và các hàng sách ở HUẾ đều có bán. Mỗi quyển giá 0$60
Cước gởi recommandé 0.18

Máy hát DOUGLUS-VICTROLA

Đĩa hát VICTOR, là những hiệu danh tiếng nhất

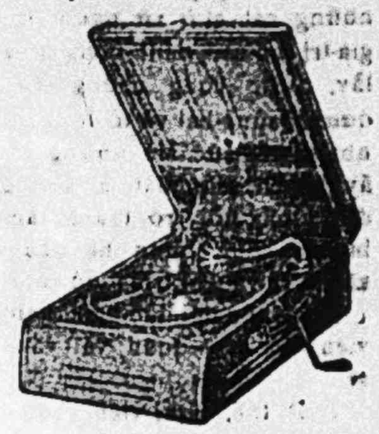

Có trên 25 kiểu máy cực tối tân, giá thực hạ.

Có đủ hiệu đĩa hát Nam, Trung, Bắc, Tây, Tàu, Nhật bản, Lào, Cao-miên, qui-ngài mua máy hát, hoặc đĩa hát, gởi Contre-Remboursement, khỏi chịu cước phí.

LE-VAN-TAI
Agent exclusif des Disques et Phonos
82, Rue Georges Guynemer
SAIGON

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Vô-dương thân-thể — Lọc sạch máu xấu — Làm cho khí-huyết tung-tác — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Giá suy gầy rỉ ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang tăng an-thai — Ở cả đàng chẳng đỗ đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHỦ

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ Đinh-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khí suy phát : đau lưng, mỏi vai, mỏi hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng ráo, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng mị vẩn vơ.... Dễ nặng nhọc, dễ dàng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 - Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người chứng hiệu thơ minh-ta đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoàn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO HUYẾT sau khi người đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau :

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương pháp bào-chế Thái « tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang mai »

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN :

« . . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM một cây v. v... trị chứng đau thận di-tinh »

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

Bệnh Quỷ Thuốc Tiên

Xin các bạn mắc bệnh Lậu, hay Tim Le mà các bạn đã uống đủ các thứ thuốc trong Nam ngoài Bắc mà bệnh vẫn không khỏi và rất hết sọn thì xin uống ngay thuốc HOÀNG-VĂN ÁP, 47, Ninh Xá BẮC-NINH (Tonkin) thì bệnh nhẹ, nặng, hay nhập cốt, lặng thế nào cũng phải mau khỏi và rất bổ, mạnh : độc, người không mất, không hại sinh dục. Thuốc Lậu 1$00. Tim-Le 2$00, khi mua cần ít ít để thử. Chớ bắn hiệu không bắt chước như mọi người nói như thần, như thánh, vẽ bình vẽ ảnh người có bệnh lin uống liền mất bệnh còn, chớ thuốc của bắn hiệu hễ dùng thì thế nào cũng mau khỏi và rất hết mọi nọc. độc, hễ có lạnh xin cứ tin dùng qua khắn rõ thuốc bắn hiệu như thế nào.

Có bán LÊ NAM HƯNG Phan-thiết

Người biết dùng thuốc chỉ nên dùng các thứ thuốc của hiệu :

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

Vì Đại-Quang Dược-phòng đã nổi tiếng khắp Trung Nam, Bắc-kỳ là nhà thuốc có nhiều món thuốc hay nhứt công hiệu nhứt — dùng đã mãn nếu bình lại rẻ tiền. Cam-tích-tán Đại-Quang, Dầu Đại-Quang, Thối nhiệt tán Đại-Quang, thuốc ho Đại-Quang, thuốc bổ Huyết Trung Bửu Đại Quang (nhãn-hiệu con Bướm Bướm) là mấy thứ thuốc hay đặc sắc, trị bệnh công hiệu đủ trăm phần trăm. Khắp các xứ Trung, Nam, Bắc-kỳ đều có đại-lý.

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

TỔNG-CUỘC tại CHỢ LỚN, 27, Boulevard TÔNG-ĐỐC-PHƯƠNG, giây nói số 30055 — PHÂN-CUỘC tại HANOI, 29, PHỐ HÀNG NGANG, giây nói số 805

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG